

ΚΕΙΜΕΝΑ

Atilius Rēgulus, cum Poenos in Africā funderet, ad senātum scripsit mercenarium suum discessisse et ab eo desertum esse rus; id senatui publice curāri placuit, quoniam Rēgulus aberat. Scipiōnis filiae ex aerario dotem acceperunt, quia nihil illis reliquerat pater. Aequum mehercule erat populum Rōmānum tribūtum Scipiōni conferre, cum a Carthagine semper tribūtum ipse exigeret.

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandōrum causā poposcit eoque velut forte elapso se vulnerāvit. Clamōre deinde ancillārum in cubiculum vocātus Brutus ad eam obiurgandam vēnit, quod tonsōris praeripuisset officium. Cui secrēto Porcia «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amōris mei erga te tale consilium molientem.

- A1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων:
«Atilius Rēgulus ... reliquerat pater» και «Porcia, Bruti uxor ... praeripuisset officium».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1.** Για καθεμία από τις προτάσεις της Στήλης Α να σημειώσετε το γράμμα της Στήλης Β που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Πηγή έμπνευσης του Βεργίλιου αποτελεί ο	α. Ησίοδος. β. Αρχίλοχος. γ. Όμηρος.
2. Οι δύο πιο γνωστοί Ρωμαίοι κωμωδιογράφοι είναι οι	α. Πλάυτος και Τερέντιος. β. Πλάυτος και Τίβουλλος. γ. Πλίνιος και Τερέντιος.
3. Η περίοδος της «ρωμαϊκής ειρήνης» (<i>pax Romana</i>) αρχίζει με τον	α. Κικέρωνα. β. Οκταβιανό. γ. Μάρκο Αντώνιο.
4. Στην ιστορική μονογραφία διέπρεψε ο Ρωμαίος ιστορικός	α. Σαλλούστιος Κρίσπος. β. Έννιος. γ. Ιούλιος Καίσαρ.
5. Σύμφωνα με τον Βεργίλιο, την «αιώνια πόλη» ίδρυσε ο	α. Ίουλος. β. Ρωμύλος. γ. Αγχίσης.

Μονάδες 10

- B2.** Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Στήλης Α με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της Στήλης Β. (Στη Στήλη Β δύο λέξεις περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. dotem	α. αναφορά
2. reliquerat	β. σειρήνα
3. conferre	γ. νυχοκόπτης
4. unguium	δ. επικριτικός
5. secrēto	ε. προδοσία
	στ. δόξα
	ζ. ελλιπής

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

senātum	: τη γενική πτώση, στον ίδιο αριθμό
rus	: την αιτιατική πτώση, στον άλλο αριθμό
id	: τη γενική πτώση, στο θηλυκό γένος, στον άλλο αριθμό
dotem	: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
illis	: την ονομαστική πτώση, στο ουδέτερο γένος, στον ίδιο αριθμό
Aequum	: τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου, στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
populum	: την κλητική πτώση, στον ίδιο αριθμό
viri	: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
cultellum tonsorium	: την αφαιρετική πτώση, στον ίδιο αριθμό
ancillārum	: τη δοτική πτώση, στον άλλο αριθμό
certissimum	: τον θετικό βαθμό του επιρρηματος
tale consilium	: ην ονομαστική πτώση, στον άλλο αριθμό

Μονάδες 15

Γ2α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τις **μετοχές** του δεύτερου κειμένου (μονάδες 3). Στη συνέχεια, για καθεμία από τις μετοχές να γράψετε το **απαρέμφατο ενεστώτα**, στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

scripsit	: τη γενική του γερουνδίου
discessisse	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
aberat	: τη μετοχή του ενεστώτα, στην ονομαστική ενικού, στο αρσενικό γένος
accepērunt	: την αιτιατική στο σουπίνο
conferre	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα, στην ίδια φωνή
exigeret	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου, στην ίδια φωνή
interficiendo	: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα, στην ενεργητική φωνή
vulnerāvīt	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού, στην ίδια φωνή
vēnit	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελείου

Μονάδες 9

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

ab eo:	είναι	στο .....
curāri:	είναι	στο .....
semper:	είναι	στο .....
uxor:	είναι	στο .....
temerarium:	είναι	στο .....
amōris:	είναι	στο .....

Μονάδες 12

Δ1β. «**cum Poenos in Africā funderet**»: Να αντικαταστήσετε τον προσδιορισμό του τόπου με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων **Roma, Athenae, Carthago**, ώστε να δηλώνεται η ίδια επιρρηματική σχέση.

Μονάδες 3

Μονάδες 15

Δ2α. «**cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1), τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2). Στη συνέχεια, να συμπύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή (μονάδες 2).

Μονάδες 7

Δ2β. «**Brutus ad eam obiurgandam vēnit**»: Να δηλώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με:

- τελική πρόταση (μονάδες 3)
- σουπίνο (μονάδες 2)
- εμπρόθετη γενική του γερουνδίου (μονάδες 3)

Μονάδες 8

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Ο Ατίλιος Ρήγουλος, όταν έτρεπε σε φυγή τους Καρχηδονίους στην Αφρική, έγραψε στη Σύγκλητο ότι είχε φύγει ο μισθωτός εργάτης του κι είχε εγκαταλειφθεί το χωράφι του απ' αυτόν· η Σύγκλητος αποφάσισε να αναλάβει το κράτος τη φροντίδα του αγρού, επειδή ο Ρήγουλος απουσίαζε. Οι κόρες του Σκιπίωνα πήραν προίκα από το δημόσιο ταμείο, επειδή ο πατέρας (τους) δεν είχε αφήσει τίποτα σε εκείνες.

Η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, όταν έμαθε το σχέδιο του άντρα της να δολοφονήσει τον Καίσαρα (ή: για τη δολοφονία του Καίσαρα), ζήτησε ένα μαχαιράκι (ή: ξυράφι) μανικιουρίστα τάχα για να κόψει τα νύχια της και αυτοτραυματίστηκε μ' αυτό, καθώς της γλίστρησε δήθεν τυχαία. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά (της) από τα ξεφωνητά των υπηρετριών, ήρθε για να τη μαλώσει, γιατί τάχα (κατά τη γνώμη του) είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα.

B1.

1. γ
2. α
3. β
4. α
5. β

B2.

1. ε
2. ζ
3. α
4. γ
5. δ

Γ1.

senatus
rura
earum
dotium
illa
aequius – aequissimum
popule
viroorum
cultello tonsorio
ancillae
certe
talía consilia

Γ2.α.

elapso – elabi
vocatus – vocari
molientem - moliri

Γ2.β.

scribendi
discedamus
absens
acceptum
conferto
exegimus
interficiet
vulnerabatis
venissent

Δ1.α.

ab eo: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο desertum esse

εκπαιδευτικός οργανισμός

ΟΡΙΖΩΝΤΕΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

curari: τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα placuit
semper: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο exigeret
uxor: ονοματικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Porcia
temerarium: ονοματικός ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο factum
amoris: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική αντικειμενική στο indicium

Δ1. β.

(in Africa: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο funderet)
Romae, Athenis, Carthagine

Δ2.α.

- Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το poroscit. Εισάγεται με τον cum τον ιστορικό-διηγηματικό, ο οποίος υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια και δημιουργεί ανάμεσά τους μια σχέση αιτίου και αιτιατού. Εκφέρεται με υποτακτική, που κάνει φανερό τον ρόλο του υποκειμενικού στοιχείου. Συγκεκριμένα, με υποτακτική υπερσυντελικού (cognovisset), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (poroscit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.
- viri sui consilio de interficiendo Caesare cognito

Δ2.β.

- 1) Brutus ut eam obiurgaret venit.
- 2) Brutus eam obiurgatum venit.
- 3) Brutus eius obiurgandae causa/gratia venit. (έχει γίνει υποχρεωτική γερονδιακή έλξη)

Επιμέλεια

Μαυρακάκης Μανόλης • Ψαράκη Μάρω • Λιναρδάκη Μαριάννα